

Odborná skupina ČSJ - Etika a management

Téma: EUTANAZIE

PhDr. Přemysl WOLF

Biologický druh „člověk“ a jeho limity

Vývoj – od „zvířete“ k „člověku“

Základní cíl biologických druhů – žít a přežít.

Základní podmínka – síla – energie.

Přirozený cyklus – zrození – náplň života – smrt.

Je druh homo sapiens opravdu sapiens?

Eutanazie - představy

- Lehká smrt; lékařské usnadnění smrti těžce a smrtelně nemocného.
(Pech V.: Velký slovník cizích slov. Kvasnička a Hampl, Praha 1948)
- Ulehčení umírání, zejm. tlumením bolestí, neuspíšující však smrt nemocného.
Dle čs. práva je vraždou usmrcení nemocného ze soucitu nebo na jeho žádost.
(Klimeš L.: Slovník cizích slov, SPN Praha, 1987)
- Bezbolestné ukončení života v případech nevyléčitelné nemoci. Z hl. Lékařské etiky není přípustná; je ovšem povinností lékaře, aby v těchto případech usadnil konec nemocného vhodně volenými slovy a bolest tišícími a uklidňujícími léky.
(Sovák M. a kol.: Defektologický slovník. H&H, Jinočany 2000)
- Dobrá smrt; usmrcení nevyléčit. nem. a trpící osoby na její žádost, ze soucitu.
(Linhart J. a kol.: Slovník cizích slov pro nové století. Dialog, Litvínov, 2003)

Eutanazie – problém ve vztahu k bytí

Počátek – zrození – dobré – špatné

Být – mít – žít – kde – jak – proč

Konec – smrt – kdy – kde – jak – proč – počet

Smrt - dobrá – špatná – čestná – zbytečná - trest

Kompetence pro rozhodnutí?

Máte nějakou představu o své vlastní smrti?

Ergonomický model bytí

Člověk – zrození – smrt (kdy, jak, proč)

Činnost – co – kdy - kde – jak - proč

Prostředí – geografické – společenské

Časová osa

Eutanazie - přístupy

- Přírodní národy – smrt jako fakt.
- Strukturované národy – kultura – boj jako hodnota.
- Současnost – manipulace – touha ovládat – T-T-T
- Akcenty – lidská práva jako absolutní pokrok.
- Komplex problémů – lékařský- morální – politický
 - náboženský - společenský.
- Právní – primární- zvykové- statutární- mezinárodní.

Eutanazie a aktuální zájem

- .Média – vděčné téma- přináší polemiku, nikoli řešení.
- .Vývoj náboženských představ – život ztrácí trvalou hodnotu.
- .Smrt není životní událostí, která vyžaduje zvláštní péči.
- .Lékařské metody – kdy a jak použít - prodloužení věku.

Resumé: Při pochybnosti má přednost život, nikoli jeho zničení.

- .Tvrdit, že smrt je větší dobro než život, protože zbavuje utrpení.
- .Snaha o vyloučení lidskosti při setkání se smrtí.
- .Navrhovaná „radikální řešení“ jsou v rozporu se soucitem.
- .Eufemismy zakrývají podstatu problémů – smrt je konec života (usmrcení je zbavení života a to se při E skutečně děje).
- .Etický nebo silový postoj autorů úvah?

Resumé: Pro sdílení názorů chybí „racionální základ“.

Proč NE eutanazii

Jakou hodnotou je pro vás vlastní život?

Má život „tržní hodnotu“?

Intelektuální aspekty umírání (lidská práva?)

Etika je vyšší mravní princip, chránící život.

Eutanazie je vraždou, byť nikoli ze zlého úmyslu.

E z důvodů filozofických, nikoli zdravotních

E aktivní – pasivní – motivováno soucitem

E vyžádaná – jedinec – ostatní

E nevyžádaná - os. nežádala nebo toho není schopná

E nedobrovolná – uskutečněná i přes protest

Kdo má mít kompetenci rozhodnout o eutanazii?

Eutanazie a role lékaře

- Lékař má léčit, nikoli zabíjet (historie!)
- Lékař má mírnit utrpení a bolest.
- Nelze li proces umírání zastavit, má právo ukončit léčbu a nevnucovat zbytečné utrpení.
- Nikdy není nutné zabít z důvodu velké bolesti.
- Role úmyslu, jako etického a morálního faktoru.
- Jakou máte představu o vlastním konci života
- Máte zkušenost s cizí smrtí?

Můj problém s eutanazií

- Mám pocit, že vnímám život v souvislostech.
- Zkušenost s úrazem a trvalými následky.
- Nejsem věřící a církve chápu jako „firmy“.
- Církevní praktiky vnímám jako manipulaci.
- Individuální potřebu víry respektuji.
- Zkušenost z práce sociálního kurátora. (příkl.)
- Zkušenost z poradenství. (příklad - klient)
- O konci svého života bych chtěl rozhodnout sám.
- Jaká je odpovědnost za svůj i cizí život? (válka)
- Je nezdařená E žalovatelná?

Péče jako sociální služba

- Bezpečí – pozornost- opora - otevřenost – jistota.
(Maslow – obráceně?)
- Vstřícnost – osobní přání – situace – okolnosti.
- Spolupráce s rodinou (specifické problémy)
- Kde chce pacient být, není vždy jen starý a trpící.
- Podpora soběstačnosti – problém chudoby.
- Osobní důstojnost (specifické problémy)
- Přijetí smrti není tragický výběr ze dvou zel.
- Čas - Co ještě mohu a co bych ještě měl udělat?
- Jaké parametry by měla mít „služba“ vašemu stáří?

Emoce a kritické životní situace

- Stáří – nemoc – bolesti – bezmocnost - jsou KŽS.
- Strach je pochopitelný atribut života.
- Odvaha může inspirovat a motivovat k bytí.
- Nejistota trýznivě poškozuje a zabíjí.
- Chybí jistota vztahů – vztah jako sociální investice.
- Důvěryplná komunikace jako podpora života a prevence.
- Týmová spolupráce - osobní i profesní povinnost.
- Rodina – pozitivní i negativní vlivy.
- Nebránit emocím – bilance a možnosti.

Princip MAX a MIN.

Země vstřícné k eutanazii

· Německo – Jorst: Právo zemřít. 1895.

· Binding., Hoche A.: Poskytnutí souhlasu k zničení života, který není žití hoděn.

· Austrálie od r. 1995.

· (zrušeno parlamentem – zneužívání z důvodů chudoby)

· Oregon USA 1997 – LAS.

· Albánie od r. 1999.

· Belgie od r. 2002; od r. 2014 E dětí (bez ohledu na věk).

· Nizozemí od r. 2002.

· Lucembursko od r. 2009.

· Švýcarsko; zákonem povolené soukromé kliniky LAS.

· (sebevražedná turistika – klienti mohou být cizinci)

Holandská vize a realita

· Drogy, svoboda a současnost

· Média; 70% veřejnosti souhlasí s E (zkreslení?)

· Státní komise 1987 – nevyžádaná E nebude považována za zločin (pravidla)

· Zpráva o zneužívání této praxe (není zájem řešit).

· Komise 1990 – snaha o interpretaci dat pro podporu oficiální verze (přesto znepokojení členů kom).

· Nová definice – Eutanazie je aktivní ukončení života na žádost pacienta.

· Požádali byste o tuto službu?

Vize a realita v číslech

- 2300 – zemřelo na vlastní žádost pacienta (1,8% všech úmrtí)
- 400 – sebevražda za asistence lékaře
- 1000 – záměrné ukončení bez specifické žádosti
- 8750 – přerušeni nebo ukončení léčby
(4750 částečně úmyslně – 4000 záměrně)
- 8100 – předávkování morfinem (č.z. - z.z.)
- 5800 – ukončení (č.z. - z.z.)
- Neurčený počet -dětí, psychiatr. pacientů, z AIDS 25% zemřelo E

- Anketa mezi lékaři – 27% zabili pacienta bez jeho žádosti,
- 72% po zabití falšovali úmrtní listy

- Čísla prý nejsou žádným svědectvím, pokud menší morální selhání nevedlo k většímu.
- Lze konstatovat morální úpadek? Má eutanazie vůbec právní, lékařský, společenský a etický rámec?
- Jde o záměrný sebeklam? Smrt místo péče?

Soucit – milosrdenství - láska

· Z těchto důvodů je smrt nejlepším řešením. Pro koho?

· Kdo může tvrdit, že tomu tak i je?

· Byl někdo někdy mrtvý a proto ví, že to tak skutečně je?

· Smrt je okamžik, jen umírání je někdy dlouhé (trest).

· Měli bychom být připraveni na smrt?

· Kritické myšlení a společenská odpovědnost.

· Žít lze sám, s někým nebo pro někoho, nikoli za někoho.

· Je víc důvodů pro život nebo pro smrt?

· Výsledek realizované eutanazie nelze vrátit.

Úvaha na závěr

Paradox života:

začátek nevnímáme a konec si nepřipouštíme.

V příspěvku jsou moje názory a profesní zkušenosti a také info z veřejných zdrojů. Není nutné být ve shodě, ale poctivě hledat přijatelné lidské řešení.

Téma eutanazie obsahuje mnoho hledisek, proto racionální orientace není a nebude jednoduchá.

Určitě máme povinnost žít a život si také co nejlépe prožít, ale neměli bychom ho ani sobě, ale ani ostatním ztěžovat.

Tak si žijte a užívejte, stejně to za vás nikdo lépe neudělá.